

Seat No. : _____

MA-II-23
April-2007
Sociology (Entire)
(Social Movements in India)
(New Course)
Paper-V

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

- સૂચના :** (૧) બધા પ્રશ્નોના ઉત્તરો લખો.
(૨) બધા પ્રશ્નોના ગુણ સરખા છે.
(૩) તમારા ઉત્તરોનાં ક્રમાંક પ્રશ્નપત્રના ક્રમાંક મુજબ જ લખવા.

૧. સામાજિક ચળવળની વ્યાખ્યા આપો. સામાજિક ચળવળના પ્રકારો વિસ્તાર પૂર્વક વર્ણવો.

અથવા

જ્ઞાતિ અને વર્ગનો સામાજિક ચળવળ સાથેનો સંબંધ સ્પષ્ટ કરો. સામાજિક ચળવળમાં નેતાની ભૂમિકા વર્ણવો.

૨. “સામાજિક ચળવળની સફળતામાં પ્રચાર-પ્રસારણના માધ્યમોની ભૂમિકા અગત્યની હોય છે.” ચર્ચા કરો.

અથવા

“સામાજિક ચળવળ સામાજિક પરિવર્તન માટે હોઈ શકે છે.” સ્પષ્ટ કરી સમજાવો.

૩. સામાજિક ચળવળ માટે કાર્લ માર્ક્સ દ્વારા અપાયેલા સિદ્ધાંતની ચર્ચા કરો.

અથવા

“પ્રતિકારાત્મક ચળવળ એ સામાજિક ચળવળ છે.” કેવી રીતે ? કોઈપણ એક પ્રતિકારાત્મક ચળવળનું ઉદાહરણ આપી લખો.

૪. આદિવાસી ચળવળનો અર્થ સમજાવો. આદિવાસી ચળવળનાં કારણો અને પરિણામોની ટૂંકમાં ચર્ચા કરો.

અથવા

નોંધ લખો (ગમે તે બે) :

- (૧) મજૂર આંદોલન.
(૨) દલિત ચળવળની ટિકાત્મક નોંધ.
(૩) દેવી આંદોલન
(૪) ભારતમાં પર્યાવરણ રક્ષણ.

Seat No. : _____

MA-II-23
April-2007
Sociology (Entire)
(Social Movements in India)
(New Course)
Paper-V

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

- Instructions :** (1) Attempt **all** questions.
(2) **All** questions carry equal marks.
(3) Write the serial numbers of your answer to all questions as per their serial numbers in the question paper.

1. Define Social Movement. Describe the types of Social Movements in detail.

OR

Clarify the relations of caste and class with Social Movement. Describe role of leader in social movement.

2. Explain, 'The role of media is important in success of Social Movement'.

OR

Clarify and Explain, "Social Movements are for social change".

3. Describe the theories given by Karl Marx for Social Movements.

OR

Write with an example how counter movement is a Social Movement.

4. Explain meaning of Tribal Movement. Discuss in short, the causes and results of Tribal Movement.

OR

Write notes (any **two**) :

- (1) Labour Movement.
- (2) Critical notes on Dalit Movement.
- (3) Devi Movement.
- (4) Preservation of Environment in India.